

Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine

ENI Cross-border Cooperation Programme
2014-2020

PARTNERSHIP
WITHOUT BORDERS

**NYITOTT HATÁROK A
KÁRPÁTOK VADONÉLŐ
ÁLLATFAJAINAK**

Farkas
Tájékoztató füzet...

www.openbordersforbears.com

Az Európai Unió társfinanszírozásával

WWF-Románia, RakhivEcoTour, Aggtelek Nemzeti Park, SOS BirdLife. A tartalom csak nem kereskedelmi és oktatási célokra reprodukálható, biztosítva a forrás helyes megjelölését.

Nagybánya, 2021

Koordinátor: Alexandra Pușcaș, WWF-România

Szerzők: Alexandra Pușcaș, Călin Ardelean, Andriy-Taras Bashta, Ádám Szabó, Lenka Paulikova

Térképek: WWF-Románia, Rakhiv Eco Tour, Aggtelek Nemzeti Park, SOS BirdLife

Korrektúra és fordítás: Miradona Krizbai, Alexandra Pușcaș, Alexandra Verdeș, Suzanna Tymochko, Zsófia Szabados-Lukács, Zuzana Lackovičová

Grafikai tervezés és DTP: Bogdan Groza

Nyomtatás: S.C. ELSYLINE S.R.L.

Az útmutatót a "Nyitott határok a Kárpátok vadvilágának" projekt keretében fejlesztették ki. A projektet a WWF-Románia máramarosi leányvállalata hajtja végre partnerségben az ukrán Rakhiv EcoTur Szervezettel, a magyarországi Aggteleki Nemzeti Parkkal és a szlovákiai SOS BirdLife-al.

A „Nyitott határok a Kárpátok vadvilágának” projekt 2019 október 1-jén indult, és az ENI 2014-2020 Határokon átnyúló együttműködési program finanszírozza Magyarország – Szlovákia – Románia-Ukrajna számára, 30 hónapos időszakra. A projekt teljes költsége 1.550.871,83 euró, ebből 1.395.784,63 euró az Európai Unió hozzájárulása.

A kiadvány az Európai Unió pénzügyi támogatásával készült. Tartalma kizárólag a WWF-Románia felelőssége, és nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió véleményét.

A program honlapja: www.huskroua-cbc.eu

Az 1961-ben alapított WWF egyik legfontosabb szervezet több mint 100 országban jelenlévő projektekkel. A WWF globális küldetése, hogy megállítsa a környezet romlását, és olyan jövőt építsen, ahol az emberek harmóniában élnek a természettel.

Részletesebben a: www.wwf.ro

TARTALOM

A FARKAS

- 1. Előszó
- 2. A projektről
- 3. Az ökológiai folyosók jelentősége egy egészséges ökoszisztémában
- 4. A nagy húsevőkről
 - 4.1. A farkas
 - 4.1.1 Jelentőség
 - 4.1.2 Leírás
 - 4.1.3 Terület
 - 4.1.4 Nyomok
 - 4.1.5 Párizás és szaporodás
 - 4.1.6 Veszélyek
 - 4.1.7 Találkozás a medvével
 - 4.1.8 Vadászat és orvvadászat
- 5. Következtetések

ELŐSZÓ

A farkas az európai kontinens jellegzetes ragadozója, kevés állatfajnak van vitatottabb státusza az élővilágban. A történelem során a világ számos kultúrájában bálványként tisztelték, de voltak helyek, ahol magának az ördögnek a megtestesülése volt. A Biblia fontos szerepet játszott a negatív ítéletekben, mivel a Szentírásban a gonosz a kapzsiság szimbóluma. Egyedül Assisi Szent Ferenc volt, aki megbékélt, és védelmébe vette a szörnyű farkast, mely rettegésben tartotta a gubbióiakat.

„Venihuc, frater lupe, et ex parte JesuChristi bippaerapio, quod nec mihi nec alteri noceas”. „Gyere ide, farkas testvér, és könyörgöm Jézus Krisztusnak, hogy ne bántson se engem, se más.”

Magas fokú alkalmazkodóképessége miatt rendkívül nagy és változatos élőhelyeket foglal el Euráziában és Észak-Amerikában. Az elmúlt évszázadokban a kéméletlen irtások és az élőhelyek romlása miatt népessége jelentősen lecsökkent, elterjedése széttagolttá vált. Az elmúlt húsz évben új területeket gyarmatosított Közép- és Nyugat-Európában a központi elterjedési területeinek népességnövekedése miatt.

Szabó Ádám,

az Aggteleki Nemzeti Park vadvilág szakértője

A PROJEKTRŐL

A Kárpátok térségében él az Európában élő mintegy 12.000 farkas, 17.000 medve és 9.500 hiúz több mint egyharmada, Oroszország kivételével. Becslések szerint mintegy 8.000 barnamedve él Közép- és Délkelet-Európában. Ezeket az ökológiailag kritikus jelentőségű, szigorúan védett és kulturálisan jelentős emlősöket nemcsak az orrvadászat fenyegeti, hanem az infrastruktúra kaotikus tervezése és fejlesztése okozta élőhelyek széttördelése és csökkenése is. Mivel a nagy hűsevők gyakran országhatárokon haladnak keresztül, élelmet és társat keresve, elengedhetetlen a régió nagy és komplex ökoszisztémáinak megőrzése, túl az adminisztratív határokon.

A természet védelme nem csak a vadon élő állatok, hanem a helyi közösségek számára is nélkülözhetetlen, amelyek nagymértékben függnek az általa biztosított rengeteg erőforrástól: a tiszta levegőtől és a tiszta víztől a termékeny talajig és a stabil éghajlatig. Ezek a környezeti szolgáltatások egy jól összekapcsolt és magas biológiai sokféleséggel rendelkező ökológiai hálózattól függenek. Az ökológiai összekapcsolhatóság fenntartása és javítása nemcsak a vadon élő állatokat védi, hanem a teljes ökoszisztémát is, amelytől az ember függ.

Négy ország projektpartnerei (WWF-Románia Egyesület Máramarosi Kirendeltsége Romániában, SOS BirdLife Madártani Egyesület Szlovákiában, RachivEcoTur civil szervezet Ukrajnában, Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága Magyarországon) „Nyitott határok a Kárpátok vadvilágának” www.openbordersforbears.com elnevezésű dinamikus utazásra indultak az élőhelyek közötti ökológiai összekapcsolhatóság fenntartása és javítása, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása a helyi közösségek, régiók és a társadalom egésze érdekében. A Magyarország – Szlovákia – Románia-Ukrajna Határon Átnyúló Együttműködési Program, az ENI 2014-2020 (<https://huskroua-cbc.eu/>) keretében finanszírozott projekt célja négy ország összekapcsolhatóságának javítása és a farkasok, barnamedvék és az eurázsiai hiúz integrált élőhely-kezelésének támogatása.

Ezek a tevékenységek a WWF-Románia által a 2012-2014-es időszakban megvalósított, „Nyitott határok a medvéknek Románia és Ukrajna Kárpátjaiban” projekt folytatása, amely megrajzolta az első ökológiai folyosók hálózatát Máramarosban, a román-ukrán határ területén. Ellentétben az első projekttel, ahol a jelképes faj a barnamedve (*Ursus arctos*) volt, most három nagy húsevő faj – medve, farkas, hiúz – szisztematikus megfigyelése lesz (kamerák, drónok és genetikai tesztelés felhasználásával), folytatva az ökológiai folyosók azonosítását Szlovákiában és Magyarországon is. A nagy húsevők a trofikus piramis csúcsán helyezkednek el, és ha a népességük optimális számban marad, azt jelenti, hogy a többi állatfaj jó védeltségi állapotban van az élőhelyén.

AZ ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓK JELENTŐSÉGE EGY EGÉSZSÉGES ÖKOSZISZTÉMÁBAN

A Kárpát-lánc ökológiai folyosóinak hálózata a táj természetes vagy féltermészetes elemeinek összefüggő rendszerét hivatott képezni, amelyet az ökológiai funkciók fenntartása vagy helyreállítása érdekében, az élővilág megőrzésének eszközeként kezelnek, ugyanakkor megfelelő lehetőségeket biztosítva a természeti erőforrások fenntartható felhasználásához.

A Kárpát-lánc ökológiai folyosóinak hálózatának kialakítása a nagy húsevő fajok ökológiai követelményei alapján történt a térségben található kedvező élőhelyeken. A nagy húsevők, mint indikátorfajok, a trofikus piramis csúcsán elfoglalt helyük és a számukra szükséges hatalmas élőhelyek miatt esernyőfajok a regionális ökológiai hálózatok kialakításában, mivel a nagy húsevők életképes populációinak védelme biztosítja a többi faj megőrzését is.

Az ökológiai folyosók kategóriái:

 Központi elterjedési terület: a természetes vagy félig természetes élőhely nagy területei, amelyek megfelelnek az esernyőfajok állandó tartózkodási helyének. A nagy húsevők számára elsősorban erdőkből áll. A központi terület mérete nem lehet kevesebb, mint 300 km².

 Mozaik élőhely (Steppingstone): a kedvező élőhely kis területeinek sorozata, amelyet az egyének a mozgás során menedékre, táplálkozásra és pihenésre használnak.

 Ökológiai folyosók: Különböző méretű, formájú, növényzettel rendelkező tájelemek, amelyek összekapcsolják a központi területeket, és lehetővé teszik a fajok mozgását és vándorlását közöttük. A folyosó szélessége nem lehet kevesebb 500 m-nél.

 Kritikus kapcsolódási területek (bottle-necks): olyan folyosótöredékek, amelyek a terep áteresztő képességét jelentősen korlátozzák a célfajok számára a különböző típusú akadályok koncentrációja miatt (pl. kerítések, szántóföldek, autópályák, stb.).

Az ökológiai folyosókat megzavaró akadályok típusai:

 föld(pl. közúti és vasúti infrastruktúra, üdülő, sípálya, stb.)

 vízi (pl. mikro vízerőművek, küszöbök, gátak, medencék, stb.)

 légi: a madárfajok egyik leggyakoribb akadály a szélerőművek, a légvezetékek és a magas épületek. Madarak és denevérek ezrei halnak meg évente az infrastruktúra ezen elemeivel való ütközés miatt.

Gazdálkodási intézkedések az ökológiai folyosók védelmére:

- 🐾 Ökológiai folyosókon nem volna szabad lakóövezeteket tervezni
- 🐾 A földhasználat egyetlen változtatása sem
- 🐾 Kerítések nélkül
- 🐾 Szemetes konténerek nélkül
- 🐾 Figyelmeztető táblák a járművezetők számára, amelyek jelzik a vadállatok áthaladását
- 🐾 A korlátoknak lehetővé kell tenniük, hogy az állatok könnyen és gyorsan letérjenek az útról
- 🐾 A folyosón belül ki kellene jelölni vadászatmentes területeket
- 🐾 Az elvadult kutyákat el kell távolítani
- 🐾 Zöld infrastruktúra (a vadon élő állatoknak átjárók vagy vízvezetékek) építése.

A NAGY HÚSEVŐKRŐL

A húsevő egy szervezet, a legtöbb esetben állat, amely húst eszik. A ragadozónak nevezik azt a húsevő állatot, amely más állatokat vadász; a vadászott állatot prédának nevezik.

Az állat étrendje határozza meg, hogy hol van a táplálékláncban. Minden tápláléklánc több trofikus szintből áll, amelyek leírják egy szervezet szerepét az ökoszisztémában. A húsevők és mindenevők a harmadik trofikus szintet foglalják el. A mindenevő, mint az ember, olyan szervezet, amely növényeket és állatokat eszik.

Sok húsevő a növényevők, mindenevők és más húsevők fogyasztásával nyeri el energiáját és tápanyagait. A ragadozókat, amelyeknek nincs természetes ragadozójuk, csúcsragadozóknak nevezik; tápláléklánc csúcsában helyezkednek el. Itt vannak a nagy húsevők, a medve, a farkas és a hiúz. Nem minden húsevő ragadozó. Néhány húsevő, nekrofágként ismert, a már elhullott állatok tetemével táplálkozik.

A húsevőkalakja és mérete eltérő, de gyakran hasonló vonásokkal rendelkeznek. Például a legtöbb húsevőnek éles fogai vannak, amelyek alkalmasak a prédá ejtésére és a hústépésére. Ezen kívül, sok húsevőnek viszonylag nagy agya van. Ugyanakkor, a húsevőknek egyetlen gyomorkamrájuk és egyszerű emésztőrendszerük van, ellentétben a növényevőkkel, amelyeknek gyakran többkamrás gyomruk és speciális emésztőrendszerük van.

A húsevők fontos szerepet játszanak az ökoszisztémák egyensúlyának fenntartásában. A ragadozók megakadályozzák, hogy a prédafajok populációja túl nagy legyen. A nekrofágok, mint például a sasok, segítenek megakadályozni a betegségek terjedését azáltal, hogy elfogyasztják az elhullott állatok maradványait.

A nagy húsevők fontos szerepet játszanak a környezetben

Még csak most kezdjük kideríteni, hogyan lehetnek pozitív hatással a környezetre. Például a medvék szerepet játszanak az erdők megtermékenyítésében, a tetemek áthúzásával az erdön keresztül és ürülék lerakásában az erdő talaján. Mivel a medvék gyümölcsöt és diót esznek, ürülékük szétszórja a magokat. Minden mag egy kis „trágyával” van elvetve a fejlődés elkezdéséhez. Ugyanakkor, a medvék segítenek a tetemek tisztításában is, és ragadozóként segítenek fenntartani a növényevő populációk, mint például a szarvasok egyensúlyát.

Ugyanakkor a nagy húsevők szintén jó indikátorfajok. A medvéknek, farkasoknak és hiúzoknak sokféle élőhelyre van szükségük a túléléshez, így e fajok élőhely-kezelése sokaknak előnyös, beleértve az embereket is. Ha az élőhely elég egészséges ahhoz, hogy eltartsa egy nagy húsevő populációt, akkor ahhoz is elég egészséges, hogy eltartsa az embereket.

Idővel világszerte a medvék és a farkasok lenyűgözték az embereket. Megragadták az emberi képzeletet, amely számos mítoszt, legendát és anekdotát kezdett szőni. A farkasok számtalan módon az emberi kultúra részei - az ősi szertartásoktól a mítoszokon át a plüssjátékokig. A következő fejezetekben többet olvashatsz a farkasról.

A FARKAS

[CANIS LUPUS]

JELENTŐSÉG

Egyetlen gyűrű elvesztése a táplálékláncban változásokhoz vezethet az ökoszisztéma minden szintjén. Veszélyesebb, hogy ezek a változások nem láthatók azonnal. A farkasok a tápláléklánc csúcsán állnak, így szabályozzák a növényevő fajok szerkezetét és dinamikáját, ugyanakkor függenek tőlük. Ezenkívül a szarvasok, őzek és vaddisznók optimális és életképes népessége szorosan függ más környezeti tényezőktől, beleértve az antropogén tényezőket is. Ha az összképet kibővítjük, úgy tűnik, hogy a biológiai rendszerek nagyon össze vannak kapcsolva, és mindegyik összetevő sok tekintetben függ a többitől. A jól ismert helyzetek, amikor bizonyos területekről eltűntek a farkasok, károsak lettek a növényközösségek számára. A növényevők népességei számszerűen növekedtek, és ezzel egyidejűleg a genetikai változatosság szempontjából elfajultak. Ezért aktív kezelési intézkedésekre volt szükség, amelyek magas monetáris költségekkel jártak ezen országok számára. Végül a farkasok visszatelepítése volt a természetes megoldás a kiegyensúlyozatlan természet helyreállítására.

LEÍRÁS

A farkas (*Canis lupus*) a kutya, róka, sakál és mosómedve mellett a Canidae családhoz tartozik.

Elterjedési helyei: Kelet-Európa, a Skandináv-félsziget, Oroszország, a Közép-Kelet, Közép-Ázsia és Szibéria, de ezeken a területeken általában alacsony a sűrűségük.

Bundája szürkésbarna, többféle változatban. Valójában két sor szőrszálból áll: az egyik nagyon vastag, gyapjas, a bőr mellett, szürkéssárga, és a másik, hosszabb, kalásznak nevezett, fekete hegyű. A mérsékelt égövi területeken, az ősz folyamán a farkas „kabátja” fakóbb, nyáron sötétebb színű, télen pedig világosabb. Ez a rejtő szín segíti a vadászatban.

Tápláléka és fogazata a húsevőkre jellemző. Bár szükség esetén mindenevő is lehet, gyümölcsökön vagy zöldségeken túlélhet - akár fakéreg fogyasztásával is.

A felnőtt farkasok általában különböző hangokon üvöltenek. Általában a hímek, különösen az idősek, vastag és mély hangon üvöltenek, a nőstények és a kölykök vékonyabb, síróbb hangon üvöltenek.

De röviden ugatnak is, ahogyan a kutyák, amikor meglepik őket, vagy rövid riasztási jelt adnak, és ugatnak akkor is, ha harcolnak, vagy ha megsebesülnek. A kis kölykök nyüszítenek.

A farkas többnyire éjszaka aktív. Rendkívül óvatos az emberrel szemben, csak akkor támad, ha nincs más választása (amikor csapdába esik, zárt térben reked úgy, hogy nem tud visszavonulni stb.).

TERÜLET

A farkasok különböző típusú élőhelyeket használnak, az erdőktől a legelőkig. A táplálék elérhetősége határozza meg e faj által használt területet. A farkasok térbeli viselkedése az évszaktól és az életciklustól függ. Tavasszal és nyáron többnyire az odúkhöz kötődnek (ha a párzás sikeres volt, és a nőténynek kölykei vannak). Később, az év folyamán, a falka a találkozóhelyekre vándorol. Nagy a mobilitásuk, napi 20-30 km-t könnyedén megtesznek zsákmányt keresve.

A farkasnak nagy, még egy medvéénél is nagyobb területre van szüksége biológiai szükségleteinek kielégítéséhez, körülbelül 100-5.000 km². Képzeljük csak el, hogy Budapesten közel 1,8 millió ember él mintegy 525 km² területen. Egy ekkora terület – az egyedek területeinek átfedéseit is figyelembe véve – „zsúfoltan” mindössze 10 farkasnak elegendő. Európában a farkasok átlagos sűrűsége körülbelül 2 egyed/100 km².

NYOMOK

A farkas ujjonjáró állat, a lábujjaira lép, és karmai - ellentétben a hiúzzal - nem húzódnak vissza, így jól látszanak a körömnymok a lágy talajon vagy a hóban.

A farkas lábnyoma nagyon hasonló a nagy kutyáéhoz, de attól hosszabb. A farkas lábnyomatának mérete 8 és 13 cm között változik. Az általános formája ellipszis alakú, és a középső ujjpárnák előre nyomódnak az oldalsókhoz viszonyítva. Ezenkívül a középső ujjának szorosabb nyomatai vannak, a karmok láthatóak, a középsők közelebb vannak, mint a kutyánál.

Ha több farkas együtt, falkában mozog, lépéseiket szinkronizálják, általában egyetlen nyomban haladnak (leginkább a havon), ami bizonytalanságot kelt az egyedek számát illetően, ezért egy-egy falka számát a nyomuk alapján csak az akadályokon való áthaladások lehet azonosítani, amikor szétszóródnak. A farkas mozgása eltér a kutyákétól: járás közben a farkas a hátsó lábát az elülső lábának nyomába helyezi, ami szabályos vonalak mintázatához vezet. Erre a nyomképre mondjuk, hogy zsinóroz.

PÁRZÁS ÉS SZAPORODÁS:

A tavasz végén megváltozik a falka viselkedése. A vándorlást kisebb vadászterület váltja fel, ahol a kotorék a kiindulópont. Ennek a helynek a kiválasztása a vemhes nőstény kiváltsága. Ez általában a legmagasabb rangú nőstény, a falkában lévő alfa hím párja (a farkasoknál a pár általában haláláig együtt marad). Párzási ideje február –márciusban van. 62-63 napos vemhesség után a nőstény farkas 4-6 kölyköt fial, amik 10-14 napig vakok. A kölykök 6 hetes korukig szopnak, de már 4 hetes koruktól a felnőttek által kiöklendezett húst is fogyasztják. Két-három hónap múlva a kölykök már kint vannak a falkával, ekkortól már nincs szükségük odúra, de még sok évig a szüleikkel maradnak. A farkasok 15 évig élhetnek.

VESZÉLYEK

Minden olyan fajt, amelynek túléléséhez nagy területre van szüksége, negatívan érinti az élőhelyek korlátozása és szétfordelése. Ilyen körülmények veszélyt jelent a nagyragadozókra, hogy belépnek az ember által gazdálkodásra, állattenyésztésre használt területekre, mely jelentős konfliktust eredményezhet.

A kóbor kutyák szintén súlyos problémát jelentenek a Kárpátokban, mert egyrészt hasonlóak a táplálkozási szokásaik, másrészt a kóbor kutyák különféle betegségeket terjeszthetnek a farkasállományban.

Az összes fenyegetés közül a legnagyobb veszély azonban a társadalmi támogatottság, az elfogadás hiánya, alacsony szintje, pedig életmódjuk, ökológiai rendszerekben betöltött szerepük kulcsfontosságú, ezért fontos a farkasok ismertségének és elfogadásának növelése.

Mykola Svystun természetvédelmi őr hajnali 5 óra 20 perckor találkozott egy farkassal a Skolivski Beskydy Parkban, Lviv régióban. Az állat épp átkelt felé a patakon átívelő hídon. A farkas azonban nem ijedt meg, magabiztosan a férfi felé haladt, hogy lemenjen a hídról. A férfi nem mozdult, a farkas magabiztosan átkelt a hídon, és befutott az erdőbe. A farkas egy kölykeit etető nőstény volt.

Egy másik találkozásra szeptember közepén, hajnalban került sor, a Parashka-hegy mellett, amikor az őr a forrás közelében pihent. Hirtelen egy farkas jött ki az erdőből az útra, de amint meghallotta az embert, azonnal futni kezdett a réten át az erdő felé.

Mykola Svystun egy harmadik esetről is mesélt, amikor megpihent egy ösvényen az erdőben. Amikor felébredt, ugyanazon az úton észrevett egy farkast, aki közepes távolságra állt tőle és az irányába nézett. A farkas egy erdész fegyverlövésének hallatán elmenekült.

— TALÁLKOZÁS A FARKASSAL —

Hogyan viselkedj, ha találkozol egy farkassal:

A farkas óvatosan bánik az emberekkel. Ennek oka az éves számuk szabályozása. Ez egyfajta állat osztályozás, amelyek félnek az emberektől, és szagukat halálos veszéllyel társítják. Éppen ezért az alkalmi találkozásokkor a farkas igyekszik minél előbb elhagyni ezt a helyet. Az ember viselkedése a farkassal való találkozásakor legyen nyugodt, ne tegyen hirtelen mozdulatokat, ne fordítson hátat neki. A javaslat, hogy lassan haladjon biztonságos távolságba. Ha egy farkas megpróbálja üldözni (megtámadni), hangos kiáltásokkal próbálhatja megijeszteni. Ne próbáljon meg elfutni. A vesztettségben szenvedő farkasok és általában a sérült állatok veszélyesek lehetnek, mert viselkedésük kiszámíthatatlan.

VADÁSZAT ÉS ORVVADÁSZAT

A medvéhez és a hiúzhoz hasonlóan a farkast is nemzetközi egyezmények védik, mivel az Európai Unióban kiemelt fontosságú faj, Magyarországon fokozottan védett faj. Sajnos a vadásztársadalom véleménye megosztott a farkasokkal kapcsolatban, a vadászok esetenként kártevőként, konkurensként tekintenek rá, mivel zsákmányállatai egyúttal a vadászati tevékenység célfajai.

A farkas orvvadászat a háziállatok állományának károsítása esetén fordul elő, amikor a gazdák úgy döntenek, hogy önállóan intézkednek a "bosszantó" farkas megölésével.

KÖVETKEZTETÉSEK

Mára világossá vált, hogy a vadon élő állatfajok állományainak összekapcsolása, magterületeik közötti vándorlásuk biztosítása alapvető fontosságú. A vadon élő állatok fennmaradásához nem elég csak védett természeti területeket létrehozni, ugyanis az ember által létrehozott infrastruktúra, mint az utak, autópályák vagy a települések kisebb, elszigetelt darabokra töredezik az élőhelyeket, megakadályozva az állatok táplálkozási, párzási vagy szétszóródási szokásait, életfeltételeit. A nagyragadozóknak hatalmas, akár több száz-ezer négyzetkilométernyi élőhelyre van szükségük. Ezért regionális léptékű, egységes módszertant kell bevezetni az ökológiai folyosók azonosítására, feltérképezésére. Annak érdekében, hogy betölthessék szerepüket - az élőhelyek közötti összeköttetést - két fő fejlesztési irány lehetséges: a helyreállítás és a fenntartás. Nyilvánvaló, hogy költséghatékonyság szempontjából is az utóbbi kívánatosabb.

Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine

ENI Cross-border Cooperation Programme

2014-2020

Az útmutatót a "Nyitott határok a Kárpátok vadvilágának" projekt keretében fejlesztették ki. A projektet a WWF-Románia máramarosi leányvállalata hajtja végre partnerségben az ukrán Rakhiv EcoTur Szervezettel, a magyarországi Aggteleki Nemzeti Parkkal és a szlovákiai SOS BirdLife-al.

A „Nyitott határok a Kárpátok vadvilágának” projekt 2019 október 1-jén indult, és az ENI 2014-2020 Határokon átnyúló együttműködési program finanszírozza Magyarország – Szlovákia – Románia-Ukrajna számára, 30 hónapos időszakra. A projekt teljes költsége 1.550.871,83 euró, ebből 1.395.784,63 euró az Európai Unió hozzájárulása.

Ez az anyag az Európai Unió pénzügyi támogatásával készült. Tartalma a WWF-Románia kizárólagos felelőssége, és nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió véleményét.

A program honlapja: www.huskroua-cbc.eu

Az Európai Unió társfinanszírozásával